

Goldstandard Foundation / Sustaincert
Avenue Louis Casai 79 CH-1216 Geneva, Switzerland

FAO: Lisa Rosen, Operasyonlardan Sorumlu Yönetici
Owen Hewlett, Sorumlu Teknik Başkan
Marion Verles, Genel Müdür
RE: ABK Çeşme RES Enerji Elektrik Üretim A.Ş., kayıtlı Enerji lisansı sahibi,
Atatürk Cad No:162 Tunç Han K 5 Pasaport/Konak/İZMİR

Türbin tedarikçisi Alman NORDEX SE'nin işletme ve bakım anlaşması.
Langenhorner Chaussee 600, 22419 Hamburg / Germany
29/04/2019

Bu yazı, **ABK Rüzgar Enerjisi Projesi, Çeşme'ye karşı Gold Standart (Altın Standart) Vakfı'nın şikayet mekanizması dahilinde kamuoyuna açık olarak, web sitenizde yayınlanmak üzere (www.goldstandard.org / www.sustain-cert.com) resmi şikayet olarak yazılmıştır.**

Çeşme, Türkiye'nin eşsiz güzelliğe sahip Ege kıyılarında bulunan lüks turizme yoğunlaşan bir beldedir. 6 Ocak 2014 tarihinde ABK Çeşme Rüzgar Elektrik Projesi, proje arazisinin yasal olarak kendilerine ait olmamasına rağmen özel ve kamu arazilerinde inşaatla başladı. 2013 yılında ihracat kredi kuruluşu Euler Hermes tarafından kapsama altına alınarak, Alman türbin tedarikçisi Nordex SE ile bir sözleşme imzalanması üzerine "anlaşmaya vararak" bu riski almışlardır. Sözleşmenin tüm finansal ve yasal yükümlülükleri inşaat firması ile önceden imzalanmıştır.

ABK Çeşme Rüzgar Elektrik Projesinin bulunduğu Sarnıç Vadisi, 1994 yılında Türk Hükümeti tarafından 1. ve 2. derece Doğal SİT Alanı ilan edilmiştir. 1/25000 numaralı imar planı uyarınca bu alan "Turizm Alanı" ilan edilmiştir. Kesinlikle endüstriyel enerji bölgesi ilan EDİLMEMİŞTİR. Yerel halkın kasten rahatsız edilmesi, tehdit edilmesi ve mahkeme süreçlerinin uzatılması gibi birçok yasa dışı faaliyetin gerçekleştiği, "yeşil ve temiz" sloganıyla dikilen, "oldu-bitti" politikası güdülerek gerçekleştirilmiş bir projedir.

ABK RES Çeşme planlama ve onaylanma süresince yerel halk, özel mülk sahipleri, sezonluk ikamet eden kişiler ile **istişarelerde bulunmamıştır**. Bu süreç, sonradan görüldüğü üzere Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından projenin geliştirilmesi adına ilk ruhsatın verildiği 2008 yılından beri **şeffaf olmayan** bir biçimde devam etmektedir. Ulusal ve uluslararası yasalar uyarınca korunan vatandaşların mülkiyet hakları acele kamulaştırma ile gasp edilmiş ve tapulu araziler özel bir şirketin himayesine geçmiştir. Bu proje için 104 değerli ve önemli tapu alanları direkt olarak etkilenmiştir. Arazi tahsisi, ruhsatı, imar izni ve "ÇED gerekli değil" belgesi ilgili Ankara Danıştay Mahkemesi, İzmir İdare Mahkemesi ve Çeşme Yerel Mahkemesinde davalar devam etmesine rağmen projenin inşasına başlanmış ve bitirilmiştir.

Maddi kazanç ve kar amacıyla kurulmak istenen endüstriyel rüzgar enerji santralleri "kamu yararı" gibi basit bir mazeretle hayata geçirilmiştir. Bölge halkı, ekonomisi, kültürü ve tarihi, bölgenin özel mikro-iklimi, tarımı ile doğal güzellikleri ve beraberinde Danıştay Mahkemesi ve İzmir İdare Mahkemesi'nin kararları **tamamen hiçe sayılmıştır**.

Mahkeme kararlarıyla projenin kamulaştırma kararı ve imar planı İPTAL oldu. Aynı zamanda bu projenin "kamu yararı" için OLMADIĞI sonucuna varılmıştır. 2008 yılında ÇED raporunun tamamlanmasından resmi olarak muaf tutulmuştur. Bölge halkı 2014 yılında haberdar edildiğinde, bu kararın iptali için dava açıldı. Sonucunda, aynı vadede yapılması planlanan Ovacık RES projesi için 2 sene içerisinde Çeşme halkının lehine karar verildi. Karar uluslararası standartlar uyarınca ÇED raporunun gerekli olduğu yönünde verildi.

Mahkeme sonuçları belli olmasına rağmen türbinler hala faaliyet göstermektedir. Tüm anayasal haklarımız görmezden gelinmektedir. Dolayısıyla yerel mülk sahipleri ve etkilenmiş vatandaşların elinde mahkeme kararlarına uymadıkları için ABK Çeşme RES'e, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'na karşı suç duyurusunda bulunmaktan başka yasal seçenekleri kalmamıştır. Aynı zamanda zayıf olan sistem de süreçte suiistimal edilmektedir.

Mevcut yerleşim, tarım ve rekreasyon bölgelerinde bulunmaları nedeniyle türbinlerin etrafında **GÜVENLİ BÖLGE** bulunmamaktadır. Türbinlerin çalışmaya başlamasından itibaren oluşacak tehlikelerden ve sağlık üzerindeki olumsuz etkilerinden kamuyu koruyacak önlemler almak mümkün değildir. Yerleşim birimlerinden sadece 300m uzaklıkta bulunan 150m yükseklikte 3MV'lık, 6 türbin yerleştirilmiştir.

Bu duruma rağmen, ABK Çeşme RES'in bir şekilde Gold Standart Foundation, Cenevre tarafından **Gold Standard (Altın Standart) Sertifikası** verildiğini öğrendik. Projeyi uluslararası pazarda kredi vermeye değer hale getirmek ve kazançlı salım ticaretine elverişli hale getirmek adına yapılmıştır. **Projenin Vakıf tarafından beyan edilen Gold Standard İlkelerinin hiçbirini yerine getirmemesi** nedeniyle sertifikanın verilmesine kesinlikle karşıyız.

İlke 1: Proje, UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı) Binyıl Kalkınma Hedefleri (MDG) Karbon Yönetimi İlkeleri uyarınca çevresine zarar vermeyecektir.

Proje, insan haklarına beraberinde bölge halkının haklarına ve bölgenin dış etmenlere hassas olan çevresine, zengin kültürüne, tarihine ve güçlü ama bir o kadar da kolay etkilenen lüks turizmine **çok zarar vermektedir**.

Tarihi bir bölge olan Çakabey'de 13. YY'a ait camii ve arkasında bulunan 5 numaralı türbin.

Germanwatch özet raporu: “Uluslararası Enerji Sektörü ve İnsan Hakları”

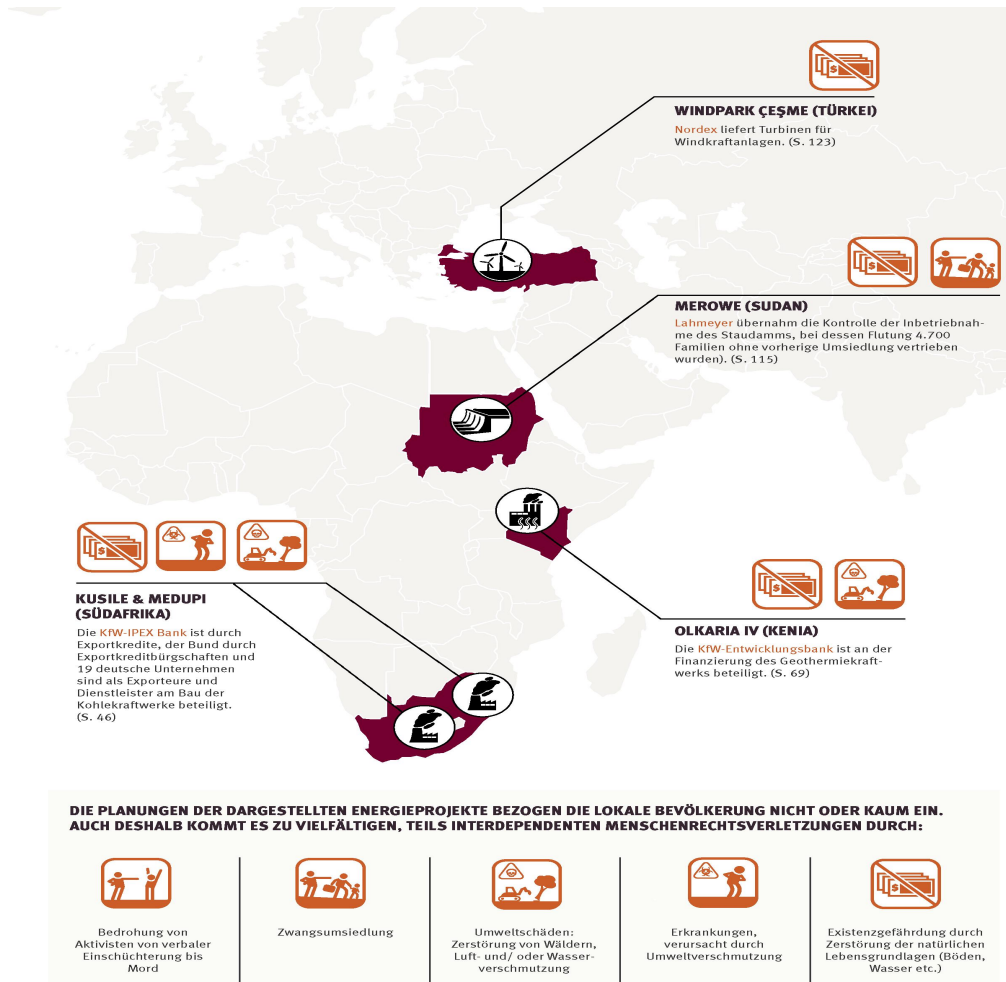
Dünyanın birçok noktasında Alman şirketleri İnsan Haklarını ihlal eden enerji projelerinde faaliyet göstermektedir. Almanya enerji sektöründe insan haklarının korunmasına yönelik sorumluluklarını tamamen yerine getirmemektedir. **2017 yılında ABK Çeşme RES / Nordex SE projesine bu raporda yer verilmiştir.**

Kaynak: <https://germanwatch.org/en/14766>

İnsan Hakları ihlallerinin gerçekleşme sebepleri;

Hayati önem taşıyan doğal kaynaklarının tahribatı (toprak, su vb) sonucu geçim kaynaklarının tehdit altında olması, sayfa 5 ve sayfa 16

Özet; Alman NCP (Ulusal İrtibat Noktası) Türkiye’de bulunan bir rüzgar santrali ile ilgili (Nordex SE’ye karşı) yapılan sadece bir şikayeti kabul etti. Arabuluculuk süreci kapsamında Nordex teknik değerlendirmeyi iyileştireceklerini kabul etti. Verilen bu söz, ileriki vakaları ilgilendirmektedir ve bahsi geçen davada direkt olarak etkilenen kişilerin endişeleri yeterince ele alınmamıştır.

İlke 2:

Proje sürdürülebilir kalkınmayı geliştirmelidir.

Proje hem engel hem de zarar vermektedir ve bölgenin sürdürülebilir kalkınmasına **pozitif olarak katkı sağlamamaktadır**. Şaşırtıcı bir şekilde, bölge hassas bir çevreye sahip olmasına rağmen bu projenin geliştirilmesi sürecinde **çevresel etki değerlendirme raporu istenmemiştir**. Bazı kişiler artık kendi evlerinde barınamaz hale gelmişlerdir. Yerel tarım ve turizm faaliyetleri farklı yönlerden olumsuz etkilenmiştir.

İlke 3:

Proje ilgili tüm paydaşları dahil etmelidir.

Proje başlangıç tarihi olan 2008 yılından şimdiye kadar **ilgili hiçbir paydaşı dahil etmemiştir**. Halk sosyal, ekonomik ve çevresel başarıların (**Eğer varsa!**) göstergelerini görememektedir. Paydaşlar, projenin geliştirilmesinde söz sahibi olamamıştır ve kendi Anayasal haklarını yasal yollarla savunmaya çalışmışlardır. Gerçek anlamda bölge halkının bir araya geldiği paydaş toplantıları veya çalışma grupları yapılmamıştır. Direkt olarak etkilenen mülk sahipleri Goldstandard'ın varlığından haberdar edilmemiştir. Çeşme halkı bugün bile Goldstandard'ın ne olduğunu bilmemektedir, varlığından bile haberdar olmamaktadırlar.

20 Kasım 2014 tarihinde, Nordex türbinlerinin parçaları ABK Çeşme RES proje alanına yasal izinler alınmadan kamuya ait karayolları kullanılarak getirilmiştir. Şirket çalışanları proje alanı dışındaki özel mülklere izinsiz girerek yasa dışı olmasına rağmen yolu genişletmek adına ağaçları kesmiştir. Bölge polisi başta ne olduğunu anlamamasına rağmen projeye karşı protesto etmeye gelmiş yüzlerce insanın arasına girerek gözaltına alacaklarını söyleyerek tehdit etmişlerdir. Bu gelişmelerin cereyan ettiği tarihin öncesinde Ankara'daki Danıştay Mahkemesi projeyi Yürütme durdurma kararını zaten çıkarmıştı.

İlke 4:

Sera gazı emisyonu azaltımı ve karbon yönetimi görülmelidir.

Teknik bir konu olması üzerine yoruma açık değildir; ama Vakıf Mastika (Sakız) ve Zeytin ağaçları gibi endemik bitkilerin kesildiğinin farkına varmak zorundadır. **Bölge 1994 yılından beri 1. ve 2. derece doğal sit alanıdır.** 2002 yılından itibaren bölge planlamada turizme adanmış alan ve Mastika ağaçları rekreasyonu adına bir alan olarak belirlenmiştir. Mamurbaba ormanı da bu zamanda yakılmış ve yeni ağaçlar dikmek yerine türbin parçalarının taşınmasına yönelik ulaşım yolu yapılmış ve bir türbin dikilmiştir. Geniş büyüklükteki taşıma araçlarının kullanmasına yönelik vadide başka bir ulaşım yolu bulunmamaktadır.

İlke 5:

Proje, tüm yasalar ve Gold Standard İlkeleri uyarınca gerçekleştirilmelidir.

Proje tüm ilgili yerel ve uluslararası yasalara **uymamaktadır**. Bölge halkı yıllarca mahkemelerde yıldırmıştır. Az miktarda paralara tazminatlar verilerek mülk sahiplerinin istekleri hiçe sayılarak şirket ve devlet tarafından mülkleri hızlıca istimlak edilerek mülkiyet hakları çiğnenmektedir. Türbinlerin yerleşim birimlerine olan yakınlıkları sebebiyle, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından belirlenmiş **ses kriterlerine** ve beraberinde yerel yasalara ve yönetmeliklere **uygun olması mümkün değildir**. **Proje Goldstandard İlkeleri ile uyumlu değildir.**

İlke 6: Proje şeffaf olmalıdır.

Proje **kesinlikle şeffaf değildir**. Kamuoyu sürecin hiçbir kısmından haberdar edilmemiştir. Goldstandard ve süreçleri ile ilgili, Türkiye’de çok az kişi Gold Standard’ı bilmektedir. Nerden bilebilirler ki?

ABK Çeşme RES Goldstandard kayıtlarında projenin geliştirilmesinden sorumlu olmasına rağmen krediler verilene kadar şeffaf olmamıştır. Sonradan anlaşılması üzerine Ankara’da Karbon kredis danışmanı olan Lifeenerji/İklim Enerji olarak kayıt edilmiştir. **Kesinlikle Şeffaf değildir**. Erişim sağlansa bile TÜM belgeler İngilizce dilindedir. Türkiye’de sadece nüfusun küçük bir bölümü böylesine teknik belgeleri anlayabilecek İngilizce yetkinliğine sahiptir. Yerel paydaşların bu bilgilere ulaşımını imkansız hale getirmektedir.

İlke 7:

Projenin uygunluğu ve süreci izlenmelidir, raporlanmalıdır ve kredi sürecinin tamamında tarafsız olarak doğrulanmalıdır.

DOE Rina Doğrulama raporu PDD ve G.S Passport tarafından verilmiş yanlış bilgilere dayanmaktadır, aşağıda yalan beyanların ve yanlış bilgilerin örnekleri verilmiştir:

- Haritada gösterilmiş olan proje alanı ABK RES’in alanı değildir. (Yanında buluna Alacatı RES’in alanıdır)
- Projenin 1. ve 2. Derece doğal sit alanı olmadığı ve endemik türlerin bulunmadığı söylenmiştir. Aslında bu alan Doğal SİT Alanıdır ve endemik türlere ev sahipliği yapmaktadır!
- Proje faaliyetlerinin 53.572 MWh enerji üreteceği beyan edilmesine rağmen YEKDEM tarafından doğrulanmamıştır. (2015: 19.000 MWh, 2016: 19.000 MWh and 2017: 38.000 MWh.)
- Proje kültürel ve arkeolojik miraslar üzerinde etkisi olmayacaktır. (Yukarıdaki resimlere bakınız.)

- Birden fazla mahkeme kararı uygulanmıyorken, yolsuzluğun yapılmış olması olasılığı göz ardı edilemez.

- Çeşme İzmir'den 90 km uzaklıktadır, 30km uzaklıkta DEĞİLDİR. Bazı aktarım hatları Ovacık köyünden geçse dahi ana proje alanı Ovacık'ta DEĞİLDİR. Proje Sarnıç'ta bulunmaktadır ve "köy temsilcileri" başkalarıdır. Proje bölgesinde ikamet eden "Köy temsilcileri" paydaş toplantılarında veya geribildirim buluşmalarından haberdar edilmemiştir.

-Paydaş toplantısı olmamıştır, Geri bildirim alınmamıştır- 20 Kasım 2014 yılında RİNA doğrulama raporunda bahsi geçen paydaş toplantısı kurgulanmıştır. Çağrılan kişiler ilgili paydaşlar **değildir** ve yerel haber kaynaklarında toplantı olacağına dair bir anons yapılmamıştır. Bulunan imzalar bölgedeki mülk sahiplerine ve bölge halkına ait değildir. Geribildirim toplantı tutanağında imzası bulunan Ovacık muhtarıyla görüştüğümüzde, Goldstandard Belgesi imzalamadığını beyan etti, ama ABK Rüzgar şirketinin bazı köylülerin çocuklarına şirketle işbirliği yapmaları durumunda burs vermeyi teklif ettiklerini söyledi.

Yayınlanan belgelerin bazıları aşağıdadır. **O günlerde gerçekten olanlar aşağıda verilmiştir:**

22 Ağustos, 2014

<http://www.cesmeplatformu.org/cesme-yeter-diyor/>

5 Ekim, 2014

<http://www.cesmeplatformu.org/bayram-dinlemeden-kanun-dinlemeden-ozel-mulkiyete-girdiler/>

5 Ekim, 2014

<http://www.cesmeplatformu.org/cesme-bayram-nobeti/>

16 Ekim, 2014

<http://www.cesmeplatformu.org/cesme-hak-hukuk-dur-diyor-nordex-devam-ediyor/>

23 Kasım, 2014

<http://www.cesmeplatformu.org/alman-nordex-abk-cesme-res-ile-dunyaya-rezil-oldu/>

Nordex ve ABK Çeşme RES'in hukuksuz geçişi

Yol kapatma izni yok. Özel mülkiyet sahibinden geçiş izni yok. Polis eliyle, Nordex ve ABK Çeşme RES türbinler bu şekilde geçebildiler. Halkın tüm anayasal haklarını ezdiler!

https://youtu.be/9b2q_kJRN4M

1 Aralık, 2014

<http://www.cesmeplatformu.org/bu-projenin-bir-yolu-yok/>

22 Aralık, 2014

<http://www.cesmeplatformu.org/iste-abk-iste-cesme-res/>

Yargı dur dedi ama RES hâlâ faaliyette

<https://www.birgun.net/haber-detay/yargi-dur-dedi-ama-res-hala-faaliyette-213609.html>

Bazen haberler :

<http://www.cesmeplatformu.org/res/res-skandal-basinda/>

DW, 7 Temmuz, 2014

<https://www.dw.com/de/türkei-neue-energie-um-jeden-preis/a-17742005>

Sonuç olarak; DOE Doğrulama Raporu, RİNA tarafından faturalanmış, yüksek biyoçeşitliliğe sahip çevresel hassasiyete sahip bölgeleri ve birçok yerel paydaşı etkileyen, 24 milyon Euro değerindeki yasa dışı olan bir proje için hazırlanmış, durum tespit süreci yetersiz veya olmayan teknik bir değerlendirmeye sahip bir rapordur.

BİZ KİMİZ? NE YAPIYORUZ?

Biz Çeşme'de yaşayan Çeşme sevdalılarıyız. Eşi benzeri olmayan sahil beldemizin doğal, kültürel ve ekonomik değerlerini korumak ve teşvik etmek için bir araya gelmiş kişileriz. 2014 yılında berrak suları, deniz faaliyetleriyle, etrafını saran koruyucu coğrafyasıyla, kendine has mikro-iklimiyle, eşsiz fauna ve florasıyla, tarihiyle, antik arkeolojik alanlarıyla ve zengin gelenekleriyle ve kültürüyle desteklenen turizmiyle geçimini sağlayan vatandaşların bulunduğu köyümüzün ve kasabamızın yerleşim bölgelerinin içine yapılması planlanan rüzgâr elektrik santrali hakkında bilgi vermek ve zararlarını açıklamak amacıyla bir araya geldik. ABK elektrik santrali projesi burada ilk inşaatı başlatan proje oldu.

“Çeşme Sürdürülebilir Yaşam Platformu” olarak 2013/2014 yılından beri Facebook’ta faaliyet gösteriyoruz.

<https://www.facebook.com/cesmeyasamplatformu/>

Çeşme’de neden endüstriyel rüzgar enerji santrallerine karşıyız;

<http://www.cesmeplatformu.org/res/burada-res-olmaz/>

Proje ile ilgili bazı yasal sorunlar;

<http://www.cesmeplatformu.org/res/yasal-aykirimliklari/>

Saygılarımızla;

Çeşme Platformu Türkiye

Esen Fatma Kabadayı Whiting

MA Çevre Mühendisliği, Ege Üniversitesi

+90-532-417 50 05

efkabadayi@gmail.com

Madeleine Staaf Kura

Hotel ve Turizm Müdürlüğü

+90-506-722 98 21

staafmadeleine@gmail.com

Dipnotlar

1. Ana davalar ve hükümler:

Danıştay Kararı 2018/8096 – acil kamulaştırma kararının durdurulması

Izmir 5. İdare Mahkemesi 2018/150 – resmi proje planının iptali (1/1000 ve 1/5000 planları)

Danıştay 2019/2345 (Devam etmektedir) – ÇED gerekli değil belgesi IPTALI

Danıştay 2015/4842 (Devam etmektedir) – Enerji ruhsatının iptali